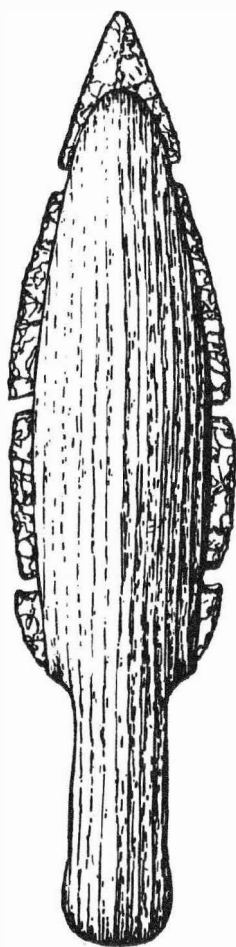

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1993-1994

ISSN 1211-7250

BRNO 1997

381 ch. n. 1992
382

250,-

S 9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1993-1994

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Patrik Červák, Mgr. Balázs Komoróczy,
Ing. Petr Škrdla

Na titulním listě: Rekonstrukce skládané dýky z Maref

Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna

Náklad: 400 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1997 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Na rozdíl od zmiňovaných vydala sonda vykopaná v suterénních prostorách do hloubky 0,75 - 1 m (níže jílovité žluté podloží) pouze recentní nálezy - novověkou keramiku, sklo, kosti, obsažené v navážkové vrstvě pod dnešní podlahou. V této fázi předstihový výzkum skončil s tím, že jeho pokračování bude probíhat až po provedení demoličních prací.

Hana Teryngerová, PÚ Ostrava - pracoviště Opava

Resumé:

Opava (Bez. Opava). Ostrožná Strasse 10. Parcellen Nr. 250. Siedlung - Stadt. Mittelalter (13. - 14. Jh.). Rettungsgrabung.

OPAVA (okr. Opava)

Ostrožná ul. 10 - II. etapa. Sidliště - město. Středověk (13.-14. stol.). Záchraný výzkum.

II. etapa výzkumu na této lokalitě byla realizována v období duben až červen 1993, po provedení plánované demolice takřka celého nadzemního objektu. Odkrytá plocha zabírala nepodsklepenou polovinu bývalé stavby, tedy zadní, dvorní část; tvořil ji prostor ve tvaru lichoběžníku o rozměrech cca 12,7 x 7,2 m, lichoběžníkový tvar má i půdorys celého objektu (šířka 6,4-8,8 m a délka 27 m) - rozšiřuje se směrem do dvora. Na této ploše byla podle plánu hloubena jáma pro bankovní trezor, jehož dno leží v hloubce 4 m. Za pomoci mechanických prostředků byly nejprve odstraněny vrstvy mladších navážek do hloubky přibližně 2 m, vybagrována byla i západní obvodová zeď domu. Z původního objektu zůstala zachována severní a jižní zeď, opírající se o stěny sousedních budov a východní zeď, oddělující podsklepenou partii od dvorní. Východní a severní obvodové zdi byly pod úroveň dnešního terénu tvořeny lomovým zdivem na hliněnou maltu, zatímco jižní byla průkazně z lomového zdiva pouze v části přiléhající ke vstupu do suterénu, zbytek byl směsicí zdiva cihlového, místy kombinovaného s kamenem.

Po začištění celé odkryté plochy a jižní stěny výkopu se objevilo několik výraznějších objektů. V jihovýchodním rohu byla zjištěna část hnojiště s hojným obsahem keramiky, kostí i kostěných předmětů (hřeben, hrací kostka), odkrojky kůží, drobné železné předměty a množstvím organických zbytků (pecky, žaludy, lískové oříšky, sláma, mech, větvičky i opracované dřevo - zbytky vědérek). Hnojiště pokračovalo v západním směru, kam zemní práce nezasáhly. Další hnojištní vrstvy byly objeveny při jižní obvodové zdi, zhruba v její polovině. Tento objekt měl přibližně tvar obdélníka a vymezovaly jej silnější dřevěné fošny. Bohužel byl narušen, jako ostatně celý prostor při obvodových zdích, předchozí pilotáží (nutné k zamezení rozdílného sedání vnitřních a obvodových konstrukcí nové budovy). Obsah hnojiště byl obdobný s předchozím co do materiálu, v keramice se objevilo více zlomků tavicích tyglík, hojně byly dýhy z dřevěných vědérek, vyskytlo se několik částí soustružených mís. Co se týče plodů, výrazně dominovaly třechšňové pecky. Z objektu pochází i kousek provazu a pozůstatky proutěné pleteniny, zřejmě zbytky košíku.

V jižním profilu, prakticky mezi oběma popsány hnojišti, byla objevena odpadní jámka, vlastně výdřeva jedné z jejích stěn, neboť objekt zabíhal pod jižní profil jámy. Zemina v okolí byla velmi intenzivně zelenošedě zbarvena splachy z jámky. Z profilu v její těsné blízkosti bylo vyjmuto opracované dřevo, při bližším zkoumání se ukázalo, že jde o náboj kola.

Další hnojiště, tentokrát v severozápadním rohu jámy, nebylo rovněž prokopáno v úplnosti, neboť pokračovalo mimo odkrytou plochu. Kromě toho bylo zčásti prozkoumáno v I. etapě výzkumu (sonda II). Do něho se kdysi patrně zřítla stěna nějakého, snad lehčího

hospodářského objektu, tvořená dřevěnými trámy, takže na úrovni cca 3 m hloubky působila dojmem dřevěné podlahy.

Mimořádně důležitým vodítkem pro eventuální archeologický výzkum v případě zemních prací v prostoru za objektem č. 10 je západní profil výkopu. Pod novějšími navážkami je zde patrná mocná kulturní vrstva, skrývají se zde neprozkoumané části hnojišť, vývod jednoho ze žlabů (viz níže), zachycen byl také lehký proplétaný proutěný plot.

V dalším průběhu skrývky se v hloubce cca 3,5 m objevily dřevěné žlaby. Nejdelší vycházel ze západního profilu, mířil vodorovně k východu, po asi 2 m se však stácel a povlovně směřoval k severní stěně jámy, kde byl však výrazně poškozen soklem jednoho z pilotů. Přibližně v místech ohybu se na něj takřka napojoval další žlab, který byl nasměrován k jihu, kde procházel hnojištěm. Zřejmě pokračoval dále pod sousedním domem. Konstrukčně byly žlaby budovány shodně. Mírně vzhůru se rozevírající boky tvořila dlouhá, silná, kolem 40 cm široká prkna, která v zemi přidržovaly z obou stran svislé kolíky. Dno žlabů nebylo dřevěné, nýbrž v podstatě jím bylo jílovité, šedě probarvené podloží. Nahoře žlaby překrývala další dlouhá prkna. Jednotlivé části žlabů na sebe přesně navazovaly, pouze jižní rameno, jak se zdá, podbíhalo pod hlavní tah. Torzo dalšího žlabu, velmi špatně dochovaného v délce cca 1 m, se vyrýsovalo i v severní části jámy, kolmo k severní stěně. Systém žlabů neležel v ideální rovině, místy měl sklon, těžko však dnes rozhodnout, zda byl takto záměrně vybudován, nebo zda k jeho "zvlnění" došlo až později v důsledku terénních změn. Vzhledem k tomu, že nelze určit, odkud a kam směřoval - jeho pokračování se zřejmě nachází pod okolní zástavbou a mimo stávající výkop, můžeme jeho původní účel jen odhadovat (zachycování dešťové vody, odvod splašků, přívod vody potřebné k řemeslné činnosti apod.).

V jihozápadním a severozápadním rohu jámy se v hloubce cca 3,7 m vyrýsovala dvě pravoúhlá nároží, zbudovaná z lomového kamene na maltu. Jihozápadní bylo podstatně zachovalejší a bylo zapuštěno v prostoru hnojiště.

Ve východní polovině zkoumané plochy bylo nálezů méně. Kromě dvou zřetelně mladších zídek z kamene a cihel byl v severovýchodním rohu jámy zkoumán objekt blíže neurčené funkce, v němž a kolem něhož se kumulovalo množství keramiky, mazanice, uhlíků, struskovité hmoty i drobných zkorodovaných železných předmětů. V hloubce asi 2-2,5 m se jevil jako půlkruhový, se zbytky mazanice a cihel, místy dost přepálenými, hlouběji dostával pravidelnější obdélníkový tvar.

Keramický materiál získaný výzkumem náleží období kolem poloviny a 2. poloviny 13. století a století následujícím. Mimo to byl nalezen i jeden střep dobrodzienské skupiny.

Hana Teryngerová, PÚ Ostrava - pracoviště Opava

Resumé:

Opava (Bez. Opava). Ostrožná Strasse 10. Siedlung - Stadt. Mittelalter (13. - 14. Jh.). Rettungsgrabung.

OPAVA (okr. Opava)

Ostrožná ul. č. 31, čp. 242 (parc. č. 478). Sidliště - město. Středověk, novověk. Předstihový výzkum.

Předstihový archeologický výzkum tohoto objektu (kulturní památka č. 3180) byl krátkodobý (únor 1993), neboť se týkal pouze dvou suterénních místností ve střední části domu, kde majitel hodlal o 0,5 m snížit úroveň podlah. Podsklepena je jen uliční polovina, sklepy jsou renesanční, klenuté z cihel a jak ukázaly sondy, základová spára obvodového